

STEDENDRIEHOEK

Apeldoorn ↔ Brummen ↔ Deventer ↔ Epe ↔ Lochem ↔ Voorst ↔ Zutphen

GEMEENTE BRUMMEN ingekomen: 06 mrt 2013

Documentnummer: 13.002049

Behandelaar: BDV/KV

Kopiehouder(s):

Gerelateerd document: 13.002047, 13.002048

**Aanvraag
Tweede tranche
Programma Stad en Regio**

**Regio Stedendriehoek
28 maart 2013**

2^e tranche

Regio Stedendriehoek Programma: Duurzame economie
Overheden, Onderwijsinstellingen, Onderzoek en Ondernemers

Doel(en)	Beoogde resultaten (= voorgenomen uitvoeringsprojecten)	Beoogde maatschappelijke effecten		
<p>Het excelleren in de maakindustrie met focus op producten en diensten in relatie tot CleanTech: technologieën die het gebruik van natuurlijke hulpbronnen optimaliseren en de negatieve milieu-impact minimaliseren</p> <p>Het versterken van de kennisinfrastructuur, waarbij het economisch groeipotentieel van de arbeidsmarkt wordt benut en bevordert.</p>	<p>Stedendriehoek Innoveert (totaal € 450.000)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stimuleren van de verduurzaming van (bestaande) economische activiteiten door innovatie in productieprocessen (mede in relatie tot andere gemeenschappelijke provinciale en regionale beleidsdoelen) <p>Stedendriehoek Werkt! (totaal € 500.000)</p> <p>Een optimale aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt wordt bereikt door:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Het realiseren van een CleanTech Center in de regio Stedendriehoek, waarbij de kennisvalorisatie, onderwijs- en productontwikkeling, marktontwikkeling en ondernemerschap een impuls krijgt. 	<ul style="list-style-type: none"> • realiseren verveelvoudiging investeringen Venture Capital in CleanTech • Innovatie in verduurzaming van productieprocessen • Terugdringen milieubelasting en energieverbruik (minder uitstoot CO2 en andere belastende stoffen, minder onttrekking grondwater, lager energieverbruik en/of transitie naar duurzame energieopwekking) • Toename werkgelegenheid in de Stedendriehoek CleanTech • Sterk verbeterde aansluiting van (beroeps)onderwijs op de arbeidsmarkt 		
Toelichting		Middeleninzet		
<p><u>Strategische Agenda Stedendriehoek</u></p> <p>In de regio Stedendriehoek wordt reeds enkele jaren intensief samengewerkt tussen de 4 O's Ondernemers, Onderwijs, Onderzoek en Overheid. Onlangs zijn majeure stappen gezet om te komen tot een slagvaardige en resultaatgerichte structuur die hertoe ten dienste staat. Onder aansturing van een regionale Strategische Board Stedendriehoek (bestaande uit zes vertegenwoordigers uit de 4 O's) wordt gewerkt aan de uitvoering van een gemeenschappelijke Strategische Agenda. De strategische agenda is gericht op het vergroten van 1) het innovatief vermogen (Stedendriehoek Innoveert), 2) de vraagrijckheid van de arbeidsmarkt (Stedendriehoek Werkt!) en 3) de attractiviteit van het vestigingsklimaat (Stedendriehoek Onderscheid!).</p>		Provincie: (2012-2015)	Gemeente: (2012-2015)	Derden: (2012-2015)
€ 950.000		-	-	€ 950.000

Voor de tweede tranche wordt een aanvraag ingediend voor de onderdelen Stedendriehoek Innoveert en Stedendriehoek Werkt. De aanvraag is tot stand gekomen na consultatie van het veld (ondernemers, onderwijs/onderzoek en overheid) en is geselecteerd door de Strategische Board, daartoe in staat gesteld door de regio Stedendriehoek. Op het gebied van innovatie wordt nauw samengewerkt met de stichting Stedendriehoek Innoveert. Deze stichting is (zal binnenkort) ontstaan door een fusie van de stichting Innovatienetwerk Stedendriehoek en de stichting Stedendriehoek Onderneemt.

N.b. deze aanvraag betreft geen aanvraag voor middelen ten behoeve van activiteiten van de board en/of de stichting Stedendriehoek Innoveert. De gevraagde middelen worden geïnvesteerd in de uitvoering van projecten binnen dit programma.

Stedendriehoek Innoveert (totaal € 450.000)

Ad 1 Stimuleren van de verduurzaming van (bestaande) economische activiteiten door innovatie in productieprocessen (mede in relatie tot andere gemeenschappelijke provinciale en regionale beleidsdoelen)

Het betreft projecten die uitstekend passen in de doelstellingen van zowel regio, board als provincie, die echter kampen met een niet sluitende businesscase of een onrendabele top, waardoor het project niet verder komt.

Voorbeelden zijn:

- **Clean Tech Aviation CTA in combinatie met de verduurzaming van het vliegveld Teuge;**
Het recent gepresenteerde project CTA biedt perspectief op een omwenteling in de brandstofvoorziening van het vliegverkeer met gebruikmaking van de laatste generatie biobrandstof (cellulose-based). Daarnaast zijn er concrete voornemens om het vliegveld en enkele aanpalende voorzieningen structureel te verduurzamen in combinatie met nieuwbouw van het stationsgebouw. Daarmee komt het vliegen vanaf Teuge in een fundamenteel ander daglicht te staan, ook vanuit milieu en duurzaamheidsperspectief. De geplande investeringen bedragen de komende jaren ruim € 1,2 mln. Voor de eerste fase is een bedrag van omstreeks € 600.000,- benodigd. De NV Luchthaven Teuge (100% eigendom van een viertal gemeenten in de Stedendriehoek) kan hiervan de helft mee-investeren. Afhankelijk van de balans met het hierna genoemde project kan tot maximaal € 300.000 worden gefinancierd uit het regiocontract. In het eerste jaar zal het werkgelegenheidsbestand ca. 25 fte beslaan, waarna een groei wordt beoogd tot 30-50 fte in jaar 2 en 3.
- **Biogas- en waterleiding Papierindustrie Eerbeek;**
De papierindustrie is een toonaangevend cluster in onze regio. De ondernemers in Eerbeek verenigd in de Industriewaterleiding Eerbeek (IWE) hebben samen met Aliander en PPM-Oost een plan ontwikkeld voor een grootschalige innovatie en structurele verduurzaming van hun productieprocessen. KIEMT is penvoerder van deze businesscase. De totale investering bedraagt € 2,7 mln. Hiervan wordt € 1 mln geïnvesteerd door Aliander. Voor eveneens € 1 mln is PPM Oost voornemens een lening te verstrekken. De bedrijven zien kans om binnen een acceptabele termijn van 5-7 jaar het merendeel van de investering terug te kunnen verdienen. Er is echter een onrendabele top van ca. € 0,5 mln. De regio Stedendriehoek doet een beroep op de programma stad- en regio middelen tot een maximum van € 250.000,- ervan uitgaande dat het resterende bedrag via andere programma's, niet zijnde provinciale programma's, kan worden aangevraagd. Met dit project wordt continuïteit van bestaande werkgelegenheid gegarandeerd door via energiebesparing/ innovatie de concurrentiepositie te verstevigen.

Stedendriehoek Werkt! (totaal € 500.000)

Een optimale aansluiting van onderwijs/ arbeidsmarkt wordt bereikt door:

Ad 2 Het realiseren van een CleanTech Center, waarbij de kennisvalorisatie, onderwijs- en productontwikkeling, marktontwikkeling en ondernemerschap een impuls krijgt (€ 500.000).

De Stedendriehoek is binnen Oost Nederland een belangrijk kristallisatiepunt van (kennis-intensieve) bedrijven op het vlak van CleanTech, in de verwarmings- en koeltechniek, civiel-technische adviesbureaus, innovatieve installatietechnische bedrijven en vele anderen (zie Clean tech sector in Oost-Nederland, Saxion, 11/2011). In navolging van vergelijkbare projecten (zie regiocontract 1^e tranche) wordt, op verzoek van onder meer het bedrijfsleven, voor de 2^e tranche voorgesteld een derde kennis en onderwijsconsortium te realiseren ten behoeve van de sector CleanTech. Het CleanTech Center is de schakel tussen bedrijven, onderwijs, onderzoek en innovatie op het gebied van de "schone technologie". Het bedrijfsleven is vooral op zoek naar innovatieve producten en studenten die met name gericht zijn op duurzaamheid en schone technologie. Onderwijsinstellingen zijn op zoek naar vernieuwing binnen hun lesprogrammering met daarbij de nieuwste technologische ontwikkelingen. Het Cleantech Center gaat onderwijsinstellingen en studenten verbinden met het bedrijfsleven en andersom. In eerste instantie is het Cleantech Center gericht op MBO-niveau met een mogelijke doorontwikkeling HBO- en masterniveau.

In het project CleanTech Center werken een tiental toonaangevende bedrijven uit onze regio (zoals Hollander Techniek, Remeha, Circulus, Tauw) met elkaar samen. Aventus (ROC) en enkele aanpalende onderwijsinstellingen zijn nauw betrokken bij dit initiatief. Daarnaast wordt aansluiting gezocht bij de in ontwikkeling zijnde Human Capital Agenda van Gelderland. Bovendien wordt aansluiting gezocht bij relevante Centra voor Innovatief Vakmanschap en Centers of Excellence in Oost Nederland, zoals in de Achterhoek en Twente.

Cleantech is volop in ontwikkeling. Ten behoeve van de opstartfase is een forse impuls nodig. De exploitatie wordt gedragen door het bedrijfsleven. De Strategische Board, tevens fungerend als het regionaal platform onderwijs/ arbeidsmarkt (RPA) binnen de regio, ondersteunt dit initiatief.

2^e tranche

Regio Stedendriehoek Programma: Duurzame Economie Energieneutraal

Doel(en)	Beoogde resultaten (= voorgenomen uitvoeringsprojecten)	Beoogde maatschappelijke effecten		
<p>De regio Stedendriehoek heeft de ambitie om in 2030 als eerste regio van Europa energieneutraal te zijn.</p> <p>In 2015 zijn belangrijke stappen gezet op weg naar energieneutraliteit in 2030.</p>	<p>A. Energieneutrale dorpen en kernen (totaal € 500.000) Samen met de lokale energiecorporaties zijn projecten uitgevoerd gericht op energieneutraliteit in dorpen en kernen met als doel om de ontwikkelde kennis en ervaring van de eerste tranche uit te rollen voor de regio en 'massa' te gaan maken.</p> <p>B. Energiebesparing bestaande bouw (totaal € 187.000) Bij 250 huurwoningen zijn verregaande energiebesparende maatregelen toegepast, waaronder huurwoningen in Noorderbleek Lochem en in Zutphen. De energiemaatregelen leiden tot een klimaatneutrale woning. Dit gaat verder dan de maatregelen die nodig zijn voor het A label.</p>			
Toelichting		Middeleninzet		
<p><u>Ad. A. Energieneutrale dorpen en kernen (totaal € 500.000)</u> In de eerste tranche van het regiocontract is een snelle en slagvaardige samenwerkingsvorm tussen gemeenten en lokale energiebedrijven gevonden waardoor het mogelijk is om heel snel van idee naar uitvoering te gaan. De lokale energiebedrijven hebben in de eerste tranche reeds getoond buitengewoon veel kennis en kunde te hebben die ingezet wordt in deze projecten. Doel van de tweede tranche is om de ontwikkelde kennis en ervaring van de eerste tranche uit te rollen over de regio en "massa" te gaan maken om zo een groter gebruik van duurzame energie in de regio Stedendriehoek te realiseren. Het betreft onder meer projecten als 'Zon op school' (24 scholen), uitrol 'Frisse Wind' (in elke gemeente een windmolen), het ondersteunen van kleinschalige lokale activiteiten op het gebied van duurzame energie, de ondersteuning van het traject herbesteding gronden, kennisuitwisseling en communicatie richting burgers. De resultaten van deze projecten leveren een bijdrage aan de routekaart van de Stedendriehoek.</p> <p><u>Ad. B. Energiebesparing bestaande bouw (totaal € 187.500)</u> De regio Stedendriehoek streeft er naar om 250 bestaande huurwoningen vergaand klimaatbestendig te maken en de wijk waarin de woningen staan klimaatneutraal te maken. Er wordt binnen de projecten gewerkt naar 250 klimaatneutrale woningen. Dat is nog een stap verder dan label A. Projecten worden uitgevoerd in</p>		Provincie: (2012-2015)	Gemeente: (2012-2015)	Derden: (2012-2015)
		€ 687.500	€ 200.000	€3.500.000

o.a. Noorderbleek in Lochem en in Zutphen.
Het toepassen van klimaatneutrale maatregelen wordt opgepakt in samenwerking met de woningcorporaties die hiervoor ook gelden hebben vrijgemaakt. Zo is in Lochem door de corporatie Viverion € 2.500.000,- gereserveerd voor de aanpassing van woningen. De verbeteringen in de woningen gaan gepaard met een buurtparticipatieproces, waarbij daar waar mogelijk ook de inrichting van de openbare ruimte wordt aangepakt. De communicatie zal mede vormgegeven worden door de lokale energiecorporatie. In het aanbestedingsproces is ruimte gecreëerd voor coalitievorming van het lokale midden- en kleinbedrijf. Dit leerproces zal worden doorvertaald naar de regionale bouwbedrijven.

2^e tranche

Regio Stedendriehoek Programma: Sociale Kracht

Doel(en)	Beoogde resultaten (= voorgenomen uitvoeringsprojecten)	Beoogde maatschappelijke effecten
<p>Het bevorderen van de ketensamenwerking, structuurversterking en (zelf) redzaamheid t.b.v. participatie van mensen aan de samenleving en het bevorderen van sociale kwaliteit</p>	<p>A. Participatie kwetsbare groepen (totaal € 805.000)</p> <ul style="list-style-type: none">• Scheiden van wonen en zorg: ontwerp van een regionale aanpak voor extramuralisering op het gebied van wonen en zorg (€ 150.000)• Vooruitlopend aan de decentralisatie van de Awbz is een pilot uitgevoerd gericht op het ontwikkelen van een regionale aanpak arbeidsmatige dagbesteding (€ 250.000)• Regionale implementatie heeft plaatsgevonden van de toeleiding van kwetsbare burgers naar activiteiten (niet arbeidsmatig) waar hun talent tot ontplooiing komt, zodat zij zowel (meer) participeren als naar eigen vermogen bijdragen aan de samenleving (€ 300.000)• Kennisuitwisseling heeft plaatsgevonden en afspraken zijn gemaakt met de betrokken instellingen om de aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt voor jonggehandicapten met arbeidsvermogen te laten plaatsvinden. De focus ligt op preventieve werking: helpen voorkomen dat mensen uit deze doelgroep na hun opleiding geen werkplek vinden (€ 105.000) <p>B. Actief Burgerschap (totaal € 195.000)</p> <ul style="list-style-type: none">• Projecten zijn uitgevoerd in meerdere wijken (minimaal 7) om de leefbaarheid te verbeteren door participatie van burgers, activering van de buurt en verhogen van betrokkenheid. Doel is meer inzicht verwerven in de manier waarop zorgcoördinatie hierin uitwerking kan krijgen. Dat wordt bereikt door samen met professionals te verkennen hoe hun rol kan veranderen naar het verbinden van kwetsbaren met niet-kwetsbaren. We willen verder een vorm van protocol ontwikkelen om deze wijze van participatie beter te kunnen implementeren in de werkwijze van overheden (€ 170.000)• De pilot inzet coöperatiemodel is uitgevoerd als instrument om informele netwerkstructuren in wijken en kernen te borgen in een samenwerkingsvorm. 'Patronen' voor samenwerking zijn ontwikkeld die overdraagbaar zijn naar andere gemeenten en situaties (€ 25.000)	<ul style="list-style-type: none">• Een toename van participatie van kwetsbare groepen in de samenleving• Het vergroten van de zelfredzaamheid van mensen in de samenleving.• Een verhoogde deelname van kwetsbare groepen in het arbeidsproces/ samenleving• Versterken van verbindingen en van de samenwerking tussen instellingen

Toelichting	Middeleninzet		
	Provincie: (2012-2015)	Gemeente: (2012-2015)	Derden: (2012-2015)
<p><u>Ad. A. Participatie kwetsbare groepen (totaal € 805.000,-)</u> In aanvulling op de 1^e tranche wordt ook in de tweede tranche een aanvraag voor de participatie van kwetsbare groepen ingediend. Het verschil is gelegen in het feit dat de eerste tranche vooral georiënteerd is op ondersteuning van cliënten in een kwetsbare positie door onder andere de verbetering van ketensamenwerking en een effectieve inrichting van de basisinfrastructuur voor voorzieningen. De aanvraag voor de 2^e tranche is meer gericht op activiteiten die de kansen op deelname aan het arbeidsproces bevorderen. De deelnemende gemeenten willen die ambitie kracht bijzetten door in te zetten op projecten als arbeidsmatige dagbesteding en de ontplooiing van talent. Verder wil de Stedendriehoek in samenwerking met het onderwijsveld werken aan de kansen op de arbeidsmarkt voor jonggehandicapten met arbeidsvermogen. Nieuw is ook de regionale ontwikkeling van een aanpak voor extramuralisering op het terrein van wonen/zorg. Samengewerkt wordt met partijen als woningcorporaties, zorgaanbieders, sociale werkvoorziening, onderwijsinstellingen en het UWV.</p>	€ 1.000.000	€ 970.000	€ 30.000
<p><u>Ad. B. Actief Burgerschap (totaal € 195.000)</u> Ten opzichte van de aanvraag voor de eerste tranche is toegevoegd het deelprogramma Actief Burgerschap. Met dit deelprogramma worden burgers uitgenodigd om meer actief te worden en initiatief te nemen in de maatschappij om de leefbaarheid in wijken en kernen overeind te houden. De regio Stedendriehoek wil in de tweede tranche ruimte maken voor verbinding van kwetsbare aan niet-kwetsbare inwoners. Samengewerkt wordt in eerste instantie met inwoners van gemeenten in de regio Stedendriehoek, maar ook met dorpsraden/wijkraden. Verder zijn instellingen voor sociaal cultureel werk en ouderzorg ook beoogde partners, naast instellingen voor welzijn en sociale ondersteuning.</p>			